

Zagreb, 12.12.2016.

Svjetsko brodograđevno tržište – studeni 2016.

Općenito

- U 2013. ugovoreno je ukupno 3.048 brodova, u 2014. ukupno 2.208 brodova, u 2015. ukupno 1.635 brodova, a u 2016. do kraja studenog tek 410 brodova, što je u usporedbi s istim prošlogodišnjim periodom pad od oko 72 %; kako za sada nema naznaka oporavka tržišta, može se očekivati daljnji pad vozarina i cijena novogradnji

- Od 410 ugovorenih brodova, s 10,5 mil. cGT-a i 26,1 mil. tdw, ukupne vrijednosti 30,9 milijardi USD, najviše brodova u 2016. ugovorila je Kina -187 brodova, Kina je također vodeća po količini cGT-a (3,7 milijuna cGT), a Italija po vrijednosti ugovorenog brodovlja (7,3 milijardi USD); hrvatska brodogradilišta u ovoj godini ugovorila su 6 brodova s ukupno 114.600 cGT-a, ukupne vrijednosti oko 245 milijuna USD

- Najveći pad ugovorenog brodovlja u odnosu na isti period 2015., zabilježen je kod LPG plinskih tankera (88 %), zatim brodova za rasuti teret (86 %), tankera za prijevoz sirove nafte (83 %), brodova za opći teret i brodova za prijevoz hladnog tereta (82 %). I ostali tipovi brodova bilježe pad u rasponu od 54 – 80 %, osim putničkih brodova i brodova za krstarenja, koji jedini bilježe veliki porast i to od 111 % (u 2015. ugovorena 43 broda, a u 2016. ugovorena 82 broda ovog tipa)

- U prvih jedanaest mjeseci 2016. od ukupne količine ugovorenog brodovlja, na putničke brodove otpada (u cGT-ima) – 26 %, tankere za sirovu naftu 18 %, brodove za rasuti teret 16 %, kontejnerske brodove 11 %, a offshore brodova tek 5 %. I nadalje je prisutan trend pada potražnje svih veličina i tipova brodova, osim tržišta putničkih brodova i brodova za krstarenja, koje je doživjelo rast veći od 100 %.

Europska Knjiga narudžbi (Studeneni 2016.):

R.br.	Zemlja	tdw	%
1.	Rumunjska	1.452.658	33,41%
2.	Hrvatska	856.681	19,70%
3.	Španjolska	717.934	16,51%
4.	Njemačka	288.880	6,64%
5.	Nizozemska	204.045	4,69%
6.	Rusija	200.497	4,61%
7.	Turska	187.549	4,31%
8.	Italija	121.530	2,80%
9.	Finska	110.000	2,53%
10.	Francuska	95.000	2,18%
11.	Norveška	77.707	1,79%
12.	Poljska	28.499	0,66%
13.	Danska	4.200	0,10%
14.	Grčka	2.500	0,06%
15.	Portugal	270	0,01%
	Ukupno	4.347.950	100,00%

Svjetska knjiga narudžbi (Studen 2016.):

R.br.	Zemlja	tdw	%
1.	Kina	107.266.786	44,36%
2.	Japan	60.701.215	25,11%
3.	J.Koreja	54.771.675	22,65%
4.	Filipini	6.721.260	2,78%
5.	Brazil	3.062.251	1,27%
6.	Vijetnam	1.598.623	0,66%
7.	Rumunjska	1.452.658	0,60%
8.	Tajvan	1.200.300	0,50%
9.	Hrvatska	856.681	0,35%
10.	SAD	749.222	0,31%
11.	Španjolska	717.934	0,30%
12.	Njemačka	288.880	0,12%
13.	Argentina	209.664	0,09%
14.	Rusija	200.497	0,08%
15.	Turska	187.549	0,08%
16.	Indonezija	171.855	0,07%
17.	Iran	143.000	0,06%
18.	Nizozemska	204.045	0,08%
19.	Italija	121.530	0,05%
20.	Indija	120.350	0,05%
21.	Ostalo	1.041.441	0,43%
	UKUPNO	241.787.416	100,00%
	Europa	4.347.950	1,80%

Iz podataka o aktualnoj Svjetskoj Knjizi narudžbi (mjereno u tonama nosivosti), proizlazi da je Kina i nadalje vodeća svjetska brodograđevna zemlja s preko 44 % Knjige narudžbi, a slijede je Japan s oko 25 % i J.Koreja s oko 23 %. Cijela europska brodograđevna industrija drži 1,8 % Svjetske Knjige narudžbi, dok Hrvatska drži 9. poziciju s 0,35 %.

U europskim razmjerima, Hrvatska i nadalje drži 2. poziciju s 19,7 %.

Zbog velikog prosječnog pada količine ugovaranja od 72 %, mnoge brodograđevne zemlje imaju velikih problema, pa je tako južnokorejska brodograđevna industrija zbog velikih gubitaka (preko 5 milijardi USD) pokrenula procese restrukturiranja, japanska brodogradilišta ponovo grade za vlastitu flotu, a neka su i pred zatvaranjem, kineska brodogradilišta se restrukturiraju i svakodnevno odlaze u stečaj. Europska brodogradilišta također imaju problema, pa tako turska brodogradnja trpi velike gubitke (zbog izbjegličke krize), francuska i španjolska brodogradilišta rade smanjenim kapacitetima, hrvatska brodogradilišta su u restrukturiranju; jedino su talijanska brodogradilišta u velikom zamahu zbog ugovorenih poslova na gradnji velikih putničkih brodova za krstarenja.

Pred hrvatskim brodogradilištima su veliki izazovi, obzirom na aktualnu lošu situaciju na tržištu i njihovu specifičnu situaciju procesa restrukturiranja (pod nadzorom RH i Europske komisije). S krajem studenog, hrvatska brodogradilišta imaju ugovorenu proizvodnju 44 plovna objekta, ukupne vrijednosti oko 1,84 milijardi USD.

Brodograđevna tržišta

- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 1.106 **brodova za rasuti teret**, s oko 96,7 milijuna tdw, što predstavlja 12,2 % aktualne flote brodova za rasuti teret; i nadalje je uočljiv trend smanjenja potražnje i stagnacije tržišta
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 888 **tankera**, s oko 81,3 milijuna tdw, što predstavlja oko 12,7 % aktualne flote tankera; uočljiv je trend stabilne potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 426 **kontejnerskih brodova** s oko 37,3 milijuna tdw, što predstavlja oko 15,1 % aktualne flote kontejnerskih brodova; uočljiv je trend smanjenja potražnje i stagnacije tržišta
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 125 **LPG tankera** s oko 4,2 milijuna tdw, što predstavlja oko 19,1 % aktualne flote LPG tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje za ovim brodovima
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 137 **LNG tankera** s oko 11,1 milijuna tdw, što predstavlja oko 30,1 % aktualne flote LNG tankera; kod ovih brodova je najveći postotak brodova u Knjizi narudžbi u odnosu na aktualnu flotu, što znači da bi u narednim godinama za ovim brodovima mogla biti smanjena potražnja; za sada je uočljiv trend stabilne potražnje na tržištu
- Na tržištu **offshore** brodova, aktivnosti na ugovaranju novih brodova su manje nego u 2015., nastavlja se trend smanjenog ugovaranja iz ranijih godina; u 2015. pad ugovaranja od oko 68 % u odnosu na 2014., odnosno 73 % u odnosu na 2013.; u ovoj godini ugovoren je 41 brod, a u cijeloj 2015. godini 154 brodova; potražnja za ovim brodovima je i nadalje vrlo slaba zbog niskih cijena sirove nafte i smanjenih aktivnosti na novim istraživanjima i eksploataciji naftnih i plinskih polja
- U svjetskoj floti trgovačkih brodova trenutno ima 59.342 broda s oko 1.775 milijuna tdw, dok ukupna flota broji 92.867 brodova, s oko 1.853 milijuna tdw; ukupna vrijednost svjetske flote brodova je oko 878,1 milijardi USD
- Na **tankerskom** tržištu, **cijene novih brodova** su i nadalje u padu (tromjesečni trend) i to za različite veličine brodova u rasponu od -0,8 do -4,1 % u odnosu na kolovoz 2016.; najveći pad je zabilježen kod „Aframax“ tankera (115.000 tdw) -4,1 %, a najmanji kod „MR“ tankera (51.000 tdw) -0,8 %
- Na tržištu **LNG tankera**, **cijene novih brodova** su u padu u odnosu na kolovoz 2016. i to za -0,4 %, dok su cijene **LPG tankera** nepromijenjene
- Na tržištu **brodova za rasuti teret**, **cijene novih brodova** su nepromijenjene u odnosu na kolovoz 2016., jedino su za „Capesize“ brodove (180.000 tdw) veće za 0,2 %
- Na tržištu **kontejnerskih brodova**, **cijene novih brodova** u odnosu na kolovoz 2016., za kapacitet broda od 13.000 TEU su u padu -0,2 %, a za brodove manjeg kapaciteta (2.750 TEU) – 0,3 %
- Na tržištu specijaliziranih brodova za prijevoz automobila („**Pure Car Carriers**“) kapaciteta 6.000 vozila, cijene novih brodova su u odnosu na kolovoz 2016. u padu i to za -0,3 %
- **Clarksonov Index cijena novogradnji** je na nivou 124, a u odnosu na stanje u kolovozu 2016., došlo je do pada za oko -1,2 %

- **Prosječne cijene brodova za rezališta** su stabilne i obzirom na aktualne trendove odlaska u rezališta sve većeg broj brodova (zbog sve većeg trenda brodova na „mrtvom vezu“), sada se kreću na nivou od oko 280 USD/t za tankere i brodove za rasuti teret (pad od -3,0 % za tankere, odnosno -1,0 % za brodove za rasuti teret u odnosu na 2015.)
- Trend **prosječnih cijena polovnih tankera** je u padu i to 27 % u odnosu na 2015.; za **brodove za rasuti teret** pad od 5 %; za **kontejnerske brodove** tromjesečni trend je pad cijena za 13 %;
- **Vozarine za tankere za sirovu naftu (jednogodišnji najam)** su u padu u odnosu na kolovoz 2016. i kreću se oko 30.250 USD/dan za VLCC
- **Vozarine za tankere za naftne proizvode (jednogodišnji najam)** su u padu u odnosu na kolovoz 2016. i za Panamax tankere su na nivou oko 13.000 USD/dan, MR Handymax tankere oko 12.250 USD/dan, te za Handysize tankere oko 11.750 USD/dan
- **Vozarine za tankere za kemikalije (jednogodišnji najam)** (veličine 20.000 tdw, tankovi od nehrđajućeg čelika) su stabilne i kreću se na nivou od oko 15.000 USD/dan
- **Vozarine za LPG tankere** (veličine 84.000 m³) su od kolovoza 2015. stabilne i kreću se na nivou od oko 0,5 milijuna USD/mjesečno
- **Vozarine za LNG tankere** (veličine 160.000 m³) su od kolovoza 2015. u porastu i kreću se na nivou od oko 42.000 USD/dan
- **Vozarine za brodove za rasuti teret** su posljednjih mjeseci u blagom porastu i trenutno su na nivou od oko 7.500 USD/dan za Supramax, 9.875 USD/dan za Panamax i 11.000 USD/dan za Capesize
- **Vozarine za kontejnerske brodove** (veličine 1.000 – 4.400 TEU) su u manjem padu i kreću se ovisno o veličini broda od 4.400 – 6.650 USD/dan; vozarina za kontejnerski brod kapaciteta 2.000 TEU je na nivou od oko 6.000 USD/dan
- **Vozarine za offshore brodove** su trenutno stabilne, pa su tako za velike AHTS brodove (Anchor handling tug supply vessel) na nivou od oko 16.000 GBP/dan (u 2014. prosjek oko 35.000, a u 2015. – 18.000 GBP/dan), a za velike PSV (Platform supply vessel) na nivou od oko 6.000 GBP/dan (u 2014. prosjek 17.250, a u 2015. – 7.600 GBP/dan); ovakav trend niskih cijena direktna je posljedica već duže vrijeme niskih cijena nafte, odnosno posljedično smanjene potrebe za istraživanjem, eksploatacijom i proizvodnjom nafte i plina

Siniša Ostojić, dipl. inž. brodogradnje

Direktor

Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d.

Izvor: Clarkson (Shipping Intelligence Weekly), SEA Europe Shipbuilding market monitoring, IHS Fairplay, vlastita istraživanja